

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasarnap.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanítónak egy évre 8 kor.) Egyes száma ára 24 fillér.
Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., félooldal 16 kor. stb.

Felelős szerkesztő

Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)

Előfizetéseket elfogad és hirdetéseket felvesz a kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézandók

Az orosz forradalom.

Az a belső, évek óta tartó forrongás, zűrzavar, a hatalom nyomása, az alattvalók törtétese az új idők szellemi mozgalmainak hatása alatt a hatalom törekvéseivel szemben megtermette végre gyümölcsét. Oroszország lerázta az állami abszolútizmus igáját. A mozgalom, melyet a márciusi tavaszi szellő hozott felénk, határkő lesz mindenkori a Romanovok egykori birodalmában. A hozzánk érkezett híradások szerint a lakosság mindenütt megelégedéssel csatlakozott az új irányzathoz. Mindazok a jelek, melyek a forradalom jelenségeit kísérik, mindazáltal nem olyanok, hogy az állami életben a végleges elhelyezkedés és nyugalom közeli beállítást mutatsanak. Könnyebb volt talán felidézni, mint a nyomában járó rázkódtatásokon katasztrófa nélkül keresztül esni. Amit már eddig is észlelünk, az a forradalom kettős iránya: a háborúspárti dumabizottság és a szocialista munkáspárt. Tegyük fel, hogy ezeknek sikerül valahogy megegyezésre lépniök. Nagyon csálódik, aki azt hiszi, hogy evvel már minden rendben van. Az igazi munka, a társadalmi konszolidálódás, az erők egyensúlyának kérdése, gazdasági és kulturális érdekek előmozdítása, mind-mind olyan fel-

adatok, melyek nem csekély gondot okoznak még az orosz államférfiaknak. Egy kis közelebbi vizsgálódás csakhamar beláttatja következtetéseink igazát.

Az orosz államban eddig az ortodoxsz vallás államvallás volt. Az ortodoxszia kereszténység, csakhogy tévedésekkel és felesleges szertartásokkal tulterhelt kereszténység. Mindazáltal egységes világnézetet tudott adni. A forradalom után ez meg fog szűnni az államvallás rendszerét előreláthatólag a vallás szabad gyakorlatának elve váltja fel. Az eddigi merevség helyére akkora mozgékonyság lép, mely nem tudni, hogy az átlagban alacsony fokán álló műveltségű oroszoknak mennyiben válik javára. Azok a vallási eszmék, melyeket Tolsztoj és sok más orosz író terjesztettek, most mint szabadon terjedhet. Általában mind a kereszténységből éltek ök, de századok alkotását, megszentelt hagyományokat felrugtak s nem volt erejük, hogy jobbakkal pótolni tudták volna. A nagy foku szellemi megkötöttségből most ugyszólván a másik, végtelbe esni, ki tudja nem ránt-e magával helyrehozhatatlan károkat? Az össze-visszaság elég hű képét látjuk eddig is és ha az a sok szellemi törekvés, amely eddig ott fel-felmerült levegőhöz juthat, könnyen megdöntheti az egységes világnézetet, a közös eszmék ve-

zető erejébe vetett bizalmat. Emberek életével változó vélekedések tisztavirág életűek, a szellemi khaoszából igazi kultúrét ki nem fejlődik. Nagystilű dolgokat csak egységes életfelfogás, azoknak állandóbb természetű irányja hozhat létre. Az új kor nem épített a maga kritikus szellemével sem kölni dómot, sem velencei székesegyházat, pécsi, avagy jaáki templomot.

Ilyenformán állunk az alkotmányos élet másik kiváltságával a sajtószabadsággal is. Mi, akik már ezeken a megpróbáltatásokon átestünk, tudjuk, hogy emberek kezében különösen az utóbbi években ez a fontos népnevelő, felvilágosító, kulturát terjesztő szerv menyire az üzlet légkörébe csuszott. Hallottuk, hogy még a hatvanas években újságíróink, hogy megrágtak minden szót, mely nyomdafestéket látott s nálunk nem is régen törvénnyel kellett korlátot állítani a sajtó szertelenségeinek. Sokszor a pénz birtokosainak kezére jutott a lap tulajdonjoga, de vele együtt annak szolgálatába is szegődött, nemzeti érdekek felkarolása helyett kisebb-nagyobb egyéni érdekkörök szócsövévé vált. A sajtószabadság hány esetben csak arra jó, hogy mások legszen- tebb érzéseit kigunyolja, vagy nevetségessé tegye. Ilyen helyzetben hogyan fogja a sajtó tulpapásaival szemben a maga igaz-

Nagybőjti körlevél.

A halál elragadja a fejedelmet trónjáról, a papot az oltártól s a munkást műhelyéből. Leszakítja a gyermeket anyja kebléről s az anyát kiragadja gyermekei karjaiból. Elválasztja a férjét feleségétől, a fivért nővérétől, a barátot barátjától. Nincs hely oly szent, nincs kötelek oly benső, mely őt távol tarthatná.

Szent Ephrem mondja: „Sokan sok dolgot terveztek előre és nem érték meg a következő napot, hanem nagy gyorsan elragadtattak, mint a kis veréb a vércse által, mint a bárány a farkas által, mint az utazó a rabló által; és nem volt idejük többé beszélni, nem végrejelenkezni. Némelyek egészségesen mentek aludni és nem ébredtek fel többé. Mások egészségesen ültek le az asztalhoz és nem keltek fel többé onnan. Ismét mások hirtelen meghaltak sáta vagy játék közben. Némelyeket fürdés közben ért el a halál és fürdés helye lett a sírjuk és temetőjük. Mások pedig lakodalmat tartottak és meghaltak hirtelen a nászaszobában s a menyegzői ruha lőn halottas ruhájuk.”¹⁾

„Ne bizakodjál a holnapi napban, mert nem tudod: mit hoz a holnapi nap.”²⁾

Krisztusban Kedves Testvéreim! Bár lelkünk legmélyét megrázzák ezek az igazságok, melyeket naponként ki-ki maga tapasztalhat: hogy bizonytalan az idő, melyben halálunk bekövetkezik, bizonytalan a hely, ahol meghalunk; de ezen igazságoknál is megrázóbb a gondolat, hogy bizonytalan lelkünk állapota, melyben a halál ben- nünket meglephet. Minden előkészület nélkül fo-

gok-e meghalni, avagy hosszú betegség után, melyben halálomra komolyan előkészültem? Nem tudom és nem tudhatja senki.

Vajon a halál az örökélet boldogságába visz-e át engemet, miután előbb töredelmesen meggyón- tam s az Ur szepőlőten testének vételével az Üdvözítőm lesz kísérőm az én utamon; avagy a halál bűneim közepette lep-e meg engemet, mi- után én Istennel való kibékülésemet s a bűnbánatot évről-évre halogattam? Nem tudom és nem tud-hatja senki. Vajon önmegadással s az Isten szent akaratában való keresztény megnyugvással fogad-om-e a halált; avagy az akaratom ellenére az emberi élet ezernyi foglalatosságai közül fog-e kiragadni? Nem tudom és nem tudhatja senki. Ez az a gondolat, mely legjobban megremegteti szívünket, a halál bizonytalan órája. A halál nem zörget, nem kopogtat előbb; ő nem kérdezi: vajjon az ember készen van-e, vajjon az ő jöve-tele az embernek kellemes-e? Ő még csak nem is int a sietésre; ő jön hirtelen és váratlanul! Egyik kívánja eljöttét és várja őt, mint szabadidőjét kinjai- és szenvedéseiből, és hiába, ő nem jön; a másik fut előre, ő utóleri, megragadja a futót és viszi magával. „Az ember nem tudja végét, hanem mint a halak megfogtatnak horoggal, a ma- darak törrel, úgy lesznek az emberek fiai legyőzve a szerencsétlenség idején, mely észrevétlenül sújt le rájuk.”³⁾ Azért fontoljuk meg jól — Krisztusban Kedves Testvéreim — a mi életünk igaz mivoltát, életünk végének a halálnak világításában és egész életünkön át éljünk mindig az arra való emlé-kezésben.

„Emlékezzél a halálra!” E szavakkal köszöntik egymást a karhauziak; — és mely és üdvöt hozó bölcsesség van e köszöntésben. Nincs semmi, de

semmi ezen a világon, ami bennünket gyarló embereket erősebben és biztosabban megállíthatna a bűnök útján, vagy visszatarthatna attól, — nincs ami biztosabban megerősíthetne a jóban, mint az emlékezés a halálra. A szentek életének leírásai- ban gyakran olvashatjuk, — miként csináltatták meg azok már előre életükben koporsóikat s mint használták azt éjjelenként nyugvóhelyül, hogy így a folytonos elmélkedés által halálukról erőt nyer-jenek a tökéletességre való törekvéseikben. És mi Krisztusban Kedves Testvéreim! Mi, akik már harmadik évét üljük egy rettenetes világháborúnak, kik naponként olvassuk és halljuk mennyi fiatal vagy középkorú honfitársunk, szövetségesünk vagy ellenségünk pusztult el egy-egy véres csatában; kik saját szemekkel látjuk naponta a szörnyű- séges küzdelemnek összetört, emberi roncsá lett áldozatait: a vakokat, sántákat, bénákat, az idegbeteg élőhalottakat; kiket, bármire nézünk, a fiaikat gyászoló anyák, a férjükről kesergő öz-vegyek, a fivért szomorkodó testvérek, az édes szülőit zokogó árva bánató lesújtott sokasága vesz körül: — mi effeledkezhettünk-e a halálról, melynek véres és mégis oly sötét árnyéka nem- csak lépésről-lépésre nyomom kísér bennünket; de mely mint vértől terhes fekete felleg takarja el szemünk elől az eget?

És még ez nem minden — Krisztusban Kedves Testvéreim — a mi szívünket és lelkünket nem csupán ez egyéni, e személyes gyász és fájdalom súlyos terhe nyomja! Mi harmadik éve hordjuk már a megpróbáltatásnak meg az egyéni, a sze- mélyes fájdalommal és gyászal is súlyosabb ke- resztjét. Mi harmadik éve viseljük már a legvő- megpróbáltatásnak kitett hazaszeretet szent kereszt- jét. Mi e háború első percétől fogva ellenségeink töméntelen számát, rengeteg fegyveres felkészült-

¹⁾ (Sermo in eos, qui in Christo dorm.)

²⁾ (Psál. 27, 1.)

³⁾ (Predik. 9, 12.)

ságos ítéletét megalkotni tudni egy olyan nép, melyet eddig nem neveltek önálló gondolkodásra, amely előtt mint legvégső ok az atyuska akaratának megnyilvánulása volt.

A gazdasági szabadságharc, látjuk már Nyugateurópában világosan, minő gyümölcsöt termett. Meg nem bocsátható hibája, hogy kifejlesztette a kapitalizmust, minek segítségével két, csak nehezen összehozható táborba osztotta a társadalmat, a pénzemberrel szembeállította a proletárt. A pénznek pedig pszichológiája, érzése nem lévén, mindig csak gyarapodni kíván. Szellemi, anyagi érdek, emberiség, szolidaritás nem bántják. Csak pénz, több pénz! A muzsik most szegény, de ki állíthatja biztosan, hogy a jövőben sem az lesz?

Oroszország most új alkotmányt kap. Hogy milyet, azt még az idők méhe rejtegeti magában. A jelen események szemléletében ne áltassuk magunkat, az új államforma még nem teszi parádicsommá a megújított Oroszországot, miként a francia forradalom sem varázsolt Eldorádót. Minden attól függ, hogy az új emberek az új viszonyokban hogyan ismerik országuk igaz érdekét s mennyit tesznek becsületes szándékkal annak érdekében s mekkora előrelátással emelik ki népüket elmaradottságából.

HIVATALOS RÉSZ.

Pályázat. Márkón elhalálozás folytán megüresedett kántortartónői állásra április 10-ére pályázat hirdetett. Javadalma díjével szerint készpénzben 261 60 kor., 16 kat. hold föld és 704 □-öt rét haszonbér értéke 414 60 kor., 32 m. hasab tűzifa értékelve 192 kor., 24 hl. rozs a hívektől, értékelve 192 kor., 8 l. bor = 5 12 kor. Stóla 71 40 kor., továbbá működési éveinek megfelelő fizetési kiegészítő államjegye. Lakás és kert természetben. Az adott a tanító fizeti. Kötelességei díjével szerint. Választás április 11-én; ugyanakkor reggel 8 órákor próbaéneklés, amiért személyes megjelenés szükséges, de utiköltség nem térítetik meg. Az állás május 1-én foglalandó el. Tannyelv magyar, istentisztelet nyelve német.

ségét, feneketlen gyűlöletét s szándékát s egész nyíltan hirdetett elhatározásuk mérhetetlen, minden történelmi és népjogi megsufoló gonoszágát látva a legnagyobb hazafias aggodalomtól remegő szívvel — egyedül Isten igazságában és irtalmas jóakarátában bízva — viseljék napjaink minden hazafias áldozatot, megkövetelő terhét. Mert — Krisztusban Kedves Testvéreim — mindenki tudja; ellenségeink az egész világnak hirdették és hirdetik ma is: hogy a mi teljes megsemmisítésünkre törekednek, hogy az ő győzelmük nemcsak a magyar szent korona határainak megsemmisítését, hanem egy fejedelmek jogára alatt élő Ausztria feldarabolását, s a szövetséget Németország, Törökország és Bulgária megsemmisítését, hanem minden országok és nemzetek ezer éves és Németországot illetőleg még ennél is idősebb kultúrájának, haladásának, műveltségének — ha már ennek az emberiség történelmének lapjaiból való kitörése ma nekik is teljesen lehetetlen — legalább a jövőben való teljes letörését — s így mindezen országok és nemzetek lassu, sorvasztó halálát jelentené. De jelenleg egyuttal a mi szentegyházunknak, a római kath. Anyaszentegyházunk legalább e nemzetek által lakott földön való lealázó rabizoltságát, legszentebb javaiból és jogjaiból való kifosztását is. Annak az egyháznak, melynek egyedül köszönheti a világ a keresztényi religiót s vele minden polgári haladását, műveltségét és szabadságát. Erről a religióról mondja egy jeles francia író: „Aidott legyen a keresztényi religió, mely egyetemes vigasztalóul szállt le hozzánk, s minden panaszt reményre varázsol. Aidott legyen azon magaslatos tan, melynél fogva a holtak már csak távollevők, kik az örökkévalóságba előre mentek: Isteni tan, mely nekünk a koporsóban halhatatlanságot, a halálban dicsőödés átalakulást mutat, mely a szív köteleit, a helyett, hogy szétlédné, megmenti földi salakjaitól s ezzel szorosabbakká, tisztábbakká

Jelenleg a földek bérbe vannak, de ősszel visszavehető. Vasúti állomás helyben. A kellően felszerelt kérvényeket a plébánia-hivatal Márkó, posta Herend (Veszprém m.) címére küldendők.

A színház.

Írta: dr. Illés Dező.

A lapokból olvasom, hogy a Veszprémi Szinpartoló Egyesület egyik nem régen tartott közgyűlésében elhatározta, hogy a Veszprémi Nemzeti Színházat a hozzá tartozó szállóadával és egyéb tartozékaival Veszprém városának felajánlja. Nem tudom, hogy az ajánlat a polgármesteri hivatalba megérkezett-e már, de úgy állapítottam meg a jelekből, hogy az ajánlat megtétele a szinpartoló egyesület szilárd elhatározása, — tehát az ajánlat, ha még nincs a polgármester asztalán, oda előbb-utóbb meg fog érkezni.

Tökéletesen egyet értek a Veszprémi Hírlap álláspontjával, mely 9-ik számában fejtette ki, hogy az ajánlat előterjesztése nem idősebb. Kíváncsi vagyok megtudni, hogy a szinpartoló egyesület ajánlatában mivel indokolja, hogy az ajánlatot éppen most, ezekben a rettenetes napokban, mikor a nemzet élete forog kockán, mikor a lét és nemlét kérdéséről van szó, — terjeszti elő. Az idősebbség kérdése és annak indoklása kell, hogy az ajánlat legkimagaslóbb része legyen. Kellő indoklás nélkül úgy vélem, hogy az ajánlat ezidő szerinti előterjesztése sértő. Azt mondhatnám: vakmerő cselekedet.

Mert miről van szó? A legkedvezőbb esetben arról, hogy a város átvesz egy nagy épület-tömböt, egy üzletet, egy színházat, mely teljes értéke erejéig jelzálogkölcsonnokkal van megterhelve. A város tehát valójában nem kap semmit, mert a vagyon és a teher egyenlő, de mindenesetre — és még mindig az a legkedvezőbb eset, ha csak ez az eset forog fenn — a nyakába szakad ennek a vagyonnak az adminisztrációja.

Kérdem s azt hiszem joggal kérdi minden elfoglalt ember: miért terheljük meg éppen most a várost ilyen nagy s ránézve csak holt tőkét jelentő vagyonnak tetemes gondot okozó kezelésével, mikor a városra beláthatatlan feladatok várnak s mikor ez a vagyon most is, a szinpartoló egyesületnél igen jó kezében van. Aki ezt a vagyont továbbra is éppen úgy kezelheti, amint eddig kezelte s aki egyetlen egy okot sem tud felhozni annak indoklására, hogy az ideje érkezett annak, hogy most ennek a vagyonnak kezelését Veszprém városára bizza.

s szilárdabbakká teszi; mely végre a látható s láthatatlan világ közötti érzelme- és gondolatközösséget alapít, melynek bája az elragadtatással határos.”¹⁾

Ah, — Krisztusban Kedves Testvéreim — lehet-e szörnyűséges megpróbáltatásunkban más-hoz folyamodnunk, mint az Élet és Halál örök Urához, a seregek mindenható Istenéhez? És lehet-e méltóbban, eredményesebben hozzá fordulnunk az Ő irtalmas, de igazságos szívéhez, mint ha a halálról való komoly elmélkedéssel, igaz, töredelmes bánatra buzdulva, az őszinte, igazi megtérés malaszját kérve mindennapi imáinkban, azon komoly és elszánt elhatározás érlelődik meg szívünkben, hogy életünket megjobbitva, hozzá és az ő szavaihoz hiven fogjuk Ő életünk hátralevő részében szolgálni; hogy bűneink bocsánatára felajánljuk neki mindazon szenvedéseket, mindazon gyászt és megpróbáltatást, melyen ez időkben és a multban keresztül mentünk, vagy a jövőben még keresztül megyünk; hogy így töredelmes bűnbánatból fakadó megtérésünkkel, forró, alázatos imáinkkal elfordítsuk rólunk, sőt még ellenségeinkről is az ő igazságos haragját.

Krisztusban Kedves Testvéreim! Bizonyára ismeretes előttetek, hogy Magyarország és Ausztria fősínpontjai a világháborúnak azon legválságosabb napjaiban, midőn az orosz hadsereg támadásai hazánk aiföldjét fenyegették s a helyzet kezdett napról-napra veszélyesebbé válni: Ausztria és Magyarország népeit és igazságos ügyét az Ur Jézus Krisztus legszentebb Szívének oltalmába ajánlották. Ismeretes bizonyára az is, hogy e felajánlás volt a fordulópont, mely meghozta fegyverünknek a győzelmet s megmentette hazánkat a rettegett pusztulástól. Hová fordulhatnánk tehát biztosabb segítségért, mint ehhez a legszentebb Szívhez, mely mindenható szeretetét már annyiszor

Azzal az állásponttal, mely most időszerűtlennek tartja a színház átadását és átvételét, csak egy módon küzdhetne meg sikeresen a szinpartoló egyesület. Ha beigazolná, hogy a színház átadása a városra vagyongyarapodást jelent s a városnak azonnal az átvételkor bizonyos fövédelmet biztosít, sőt évről-évre több fövédelmet fog biztosítani.

Ennek a bizonyításnak sikerességét kizártnak tartom, sőt azon az állásponton vagyok, hogy a színház átvétele a városnak sok kárát fog okozni, mely a fövédelmekben soha sem fog megtérülni. Azt tartom, hogy a színház átvétele a városra nézve igen kockázatos vállalat.

Ennek az álláspontnak tüzetes kifejtése persze csak akkor volna lehetséges, ha az ember az alapul szolgáló adatokat részletesen ismerné. Tudná pontosan az adósságokat, a vagyonmérleget ismerné és áttekinthetné a fövédelmezőségre vonatkozó adatokat. Ezeknek ismerete nélkül is súlyos aggályok forognak fenn, melyek az embert az átvétel ellenzésének álláspontjára készítik.

Van azonban egy kardinális kérdés, melyet mindenképp elő kell bocsátani. Hogyan gondolja a szinpartoló egyesület az átvételt? Ugy-e, hogy a város csak dologi adós lesz, vagyis, hogy az adósságokért csak az átvett ingatlanok felelnek, vagy úgy, hogy az átvétellel kapcsolatosan a város az ingatlanokat terhelő adósságokat — amint mondják — személyes tartozásaként átvállalja és az adósságokért minden egyéb vagyonával szavatol? Egész más bírálás alá esik az átvétel az első esetben és a második esetben. A második esetben nyilván előtérbe lép a hitelezők érdeke. És ennek az alternatívának nyomában egész sereg összeférhetlenségi kérdés lép fel.

A második alternatíva támogatására, — ami engem illet — semmiképpen sem volnék kapható. A második alternatíva esetén is súlyos aggályaim vannak a színház átvételének okossága és cél-szerűsége ellen.

Ezeket most csak röviden sorolom fel. A színház fűtőkészüléke teljesen rossz, egészen átálakítandó, ami igen sok költségbe fog kerülni. A színházban vasfüggőnyről kell alkalmazni, a színházat tűzkar ellen biztosítani kell, — most nincs — mert a város nem kockáztathatja meg, amit a szinpartoló egyesület megkockáztat, hogy a személybiztonságot és a színház épségét a balsors véletlen szeszélyére bizza. A mozi jelenlegi helyéről kihelyezendő és pedig egy arra a célra alkalmas épületbe, mert az a hely, melyben a mostani mozi van, erre a célra teljesen alkalmatlan, — de alkalmatlan a színház is. A közönség a jelenlegi helyet, amint az épület a város kezébe kerül, bojkottálni fogja. A szálloda

bebizonyította nekünk. Menjünk tehát most is e legszentebb Szívhez s alázatos lélekkel leborulva előtte, mondjuk szent Bernáttal: „Azért lőn átszurva a te oldalad, hogy nekünk megnyíljon a bemenet a te Szívvedbe. Azért lőn megsebezve a te szíved, hogy abban és benned minden külső zaklatástól menten lakhassunk. És mindezen felül azért lőn megsebezve, hogy e látható seben által a te szeretetednek láthatatlan sebéit láthassuk. Hogy lehetett volna jobban a te irántunk égő szeretetednek nagyságát kimutatni, mint az által, hogy nemcsak testedet, de szívedet is átszuratni engedéd.”¹⁾

Krisztusban Kedves Testvéreim! Ez az isteni szív a mi szent hitünk forrása, a mi földi és túlvilági reményeinknek erős vára, a mi szeretetünknek központi napja. Ebből árad ki kétezer év óta a földre és az egész emberiségre minden áldás, minden boldogság. Ebből az isteni Szívből fog kiáradni az a béke is, mely után a népek milliói ma könnyek között sóhajtoznak, melyért esengve epedő imákkal ostromolják az Irgalom Atyját. Ebbe az isteni Szívbe vetve minden hitünket, minden reményünket, minden szeretetünket, halális szorongatásunkban elmondhatjuk Izzrel profétáival: „Ime az én Ödvözítő Istenem, bízalommal cselekszem és nem fogok félni; mivel az én erősségem és diadalom az Ur; Ő lett az én ödvösségem. Énekeljétek az Urnak; mivel nagy dolgokat cselekedett és hirdessétek azt az egész föld kerekén. Nyissátok meg a kapukat és lépjen be rajta az igaz nemzet, mely megörzi az igazságot. A régi tévedés eltűnt; meg fogod őrizni a békét, ... a békét, mert te benned bízunk. Az Urban helyezettétek reménységetek, az idők örökkévalóságában, az erős Istenben mindörökké. Mert megalázta a magasban lakókat, a felemelkedett várost megalázta. Megalázta egész a földig. Amen.

¹⁾ Szent Bernát, Sermo de Passione.

nagy része nem felel meg a legelőbbi kívánalmaknak s az a modern követelményeknek megfelelőleg át volna alakítandó. Az épületeknek nagy része régi, avult s így vagyonszerűen csak nagy értékkel bírhat.

Kétségtelen végre, hogy a szinpartoló egyesületnek a jövődelme a szállodából, a moziból és a boltból áll elő. Mind a három jövedelmi forrás olyan üzlet, melynek boldogulása már magában véve az esélyektől függ. Különösen a jövőben, mely soha nem is sejtett változásokat fog előidézni, melyek éppen ezeket az üzemekeket — véleményem szerint — károsan fogják befolyásolni. De ki biztosít minket afelől, hogy a városban konkurrens vállalatok új szállodája s egy másik mozi nem fog-e keletkezni?

A szükséges adatok rendelkezésre állása nélkül is kétségtelennek látszik tehát, hogy a képviselő-testület súlyos helyzet előtt áll, mikor a szinpartoló egyesület ajánlatának elfogadása vagy visszautasítása felett kell határoznia.

Ez a helyzet követeli, hogy az ajánlat egész terjedelmében nyilvánosságra legyen hozva, hogy az ügy a legszélesebb alapon legyen előkészítve s a munkálatokba jó előre betekinthessünk. A város polgármesterét arra kérjük, hogy ne tartsa ezt az ügyet távol a napfénytől és a kritika bonckéseitől, hanem adjon nekünk módot, hogy az ügyet már a bizottsági tárgyalások és a közgyűlés előtt megismerhessük. Egyszeri hallásra ilyen nehéz ügyben jó lélekkel határozni nem lehet.

Hangsúlyozom ismételtelen, hogy a szinpartoló egyesület ismertetett ajánlata nagy feladatot ró a képviselő-testületre. Ezt a feladatot csak úgy lehet jól, Veszprém város érdekeinek megőrzésével megoldani, ha a vélemények feszültenél megnyilvánulnak s minden képviselő-testületi tagnak megvan a teljes tárgyszerűsége. Kérjük tehát a legteljesebb segítséget és világosságot.

Legyen ez a fontos ügy egy tárgyilagos, nagyszabású vita tárgya. A terrorizmust és a személyeskedést pedig, mely Veszprémben ismét kezdő a fejét felütni, már csirájában el kell fojtani.

— A közönség köréből. Hozzánk küldött panaszból közöljük a következőket: T. Szerkesztőség! A Megyeház-utcában van a Biró-ház. Mint a fecskéknek, odaépült a Kálvária-hegy északi fokához. Ebből a hegyből a házhoz tartozik egy udvarrész. Az említett utcáról csak szűk lépcsőkön, az emeleten keresztül lehet eljutni. Az udvarban istálló, féniszor, kocsiszín. Tehát valamikor fogattartásra csinálták ezt. Annál valószínűbb, mert azelőtt Kopácsy-ház volt s ennek a családnak meg volt a módja ehhez. Az udvarról nagy, kettős szárnyú kapu nyílik a Kálvária-hegy nyugati szélére. Itt egy 2—3 öles szabad út — az igazi Kálvária-tól sodronnyal elkerülve — húzódik végig a Wellner-és Fülöp-házak felett, hogy kijárót találjon az utóbbi és a püspöki bérház között az utcára. Abból az udvarból csak erre lehetett ki-és bejárni azelőtt is. És hogy jártak is, bizonyítják a gazdasági épületek s az említett, elkerített kijáró út. A ház mostani tulajdonosa az istálló bérbe adta tisztú lovak részére. Ezeket a lovakat is az említett uton át vezették mindig. S mégis mi történt? A városi hatóság részéről a lovak tulajdonosai utasítást kaptak, hogy a lovakat azonnal továbbítsák, mert az eddigi utvonallal tovább nem áll rendelkezésükre. A kijáró kapuját be is lakoltatták s eleje őrt állítottak. A háztulajdonos persze régi jogának megvédéseért ügyvédhez fordult s az eredmény az lett, hogy az őt továbbították s a kaput felnyitották. A dolgnak ez a száraz veleje.

Nem nélkülöz ugyan némi komikumot, de még sem ez, hanem a fejtetőre helyezett intézkedés bosszantó volta ingerli a figyelmet. Szabad-e, lehet-e hatóságnak ingatlan-tartozékul szolgáló jogot csak úgy öletszerűleg, egyik órától a másikra megváltoztatni? Nem látszott-e a hatóság előtt bizonyosnak, hogy arról a helyről évtizedek óta csak ez az egy út lehetett a rendes közlekedési út? Ha nem látszott bizonyosnak a rendelt kiadásakor, miért látszott bizonyosnak az ügyvédi beavatkozás után? Vagy azt gondolta, hogy az istálló-bérköltséget az emeleti csigalépcsőkön vezették le, vagy pedig repülőgépen emeltetik ki? Vagy abban akarta az adófizető tulajdonost korlátozni, hogy istállóját értékesítse?

Igazán bámulatos, hogy onnan eredhet ilyen intézkedés, ahonnan mindenki a törvény- és jogtisztiságot várja. Alig bízhat, hogy ez a polgármester tudatával történt. Ha pedig tud róla, akkor tartson ott helyszíni szemlét s megállapíthatja, hogy

egy sokkal jobb építkezés is jogot tartott ehhez a régi kijáró-úthoz, mert egyik telekszomszéd felépítményt, ugylászik kocsiaktrát állított oda, melynek kettős pajtakapuja ugyancsak az említett útra nyílik. Vagy ezt az épületet meg szabad arra felé közelíteni s csak amazzal nem?

Az helyes, hogy az utcai kijárót kapu védi. Ott van a mértékletesül hivatalt is, meg a Kálvária-t is meg kell menteni, hogy csavargók tanyája ne legyen. A kapuhoz azonban több kulcsot is lehet csináltatni s a régi jogot így is tisztiságtan lehet tartani. Kíváncsok, hogy a hatóság mentse meg a polgárokat az olyan intézkedésektől, amelyek csaknem a kiadás pillanataiban kell visszavonnia. Mert ez a polgárokhoz sem hoz közelebb s a tekintélyt se gyarapítja vele.

Mit irnak az antant lapok?

A *Berner Tagblatt* szerint Castelnau tábornok a pétervári konferenciáról visszatérve azt a kijelentést tette, hogy Oroszország belpolitikai állapota a tavaszi offenzíva katonai előkészületeit nagyon kedvezőtlenül befolyásolja.

A berni *National Zeitung* vezércikkében foglalkozva az antant országainak belpolitikai helyzetével, arra a meggyőződésre jut, hogy nagy hiba volt Olaszország beavatkozása a háborúba. A kormány Olaszországot teljesen kiszolgáltatta Angol-országnak.

A *Journal de Genève* szerint Hindenburg állítólag azt a kijelentést tette, hogy „Nem kell törődni Szalonikival, mert a háború alatt ez volt a mi legelőbbi fogolytáborunk.”

Ugyanez a lap azt írja, hogy Angliának szándéka Mezopotamiából Bagdad fővárossal külön fejedelemséget alapítani angol fennhatóság alatt. A *Basler Nachrichten* jelenti, hogy az olasz katonai krikusok előkészítik a közvéleményt egy nemsokára bekövetkező hatalmas magyar-osztrák-német offenzíva az olasz front ellen.

A *Petit Journal* newyorki tudósítójának egy nagy pénzügyi kapacitás kijelentette, hogy Amerika és Nemzetország között a diplomáciai szakítást nem a szigorított buvárhajóharc, hanem az Unió pénzügyi érdekei okozták. A pénzügyi adatai ezek: az Unió 1916-ban 10 milliárd frank árut adott el az antantnak, munióit, gabonát, húst, bőrt, vegytermékeket, rezet és gyapotot. Meggazdagodtak a nyugati farmerek is, a keleti iparosok is. A muniógyártás révén új városok épültek. Wilson háta mögött tehát, mikor háborúra készül, az amerikai tőke árnyéka áll.

A *Daily New* katonai szakértője írja, hogy ma már a gépfegyverektől függ a háború sorsa. Az angolok a gyalogsági fegyvert ócska vasnak tekintik, melyet a gépfegyver egészen kiküszöböl.

A *Nowoje Vremja* március 8-iki számában a lap tengerészeti szakértője annak a nézetnek ad kifejezést, hogy a német torpedóhúzóak napi átlaga 35.000 tonna. Ilyen körülmények között az angol admirális nehány nap múlva különös intézkedéseket rendel el, amelyek a csatornában a nappali forgalmat a legszükségesebbre csökkentik. A Földközi-tengeren is hasonló intézkedéseket tesznek.

Elvi döntések. A kegyuri vitás kérdésekben a közigazgatási hatóság illetékes. Ugy a kegyuri jogok, mint a fennálló kegyuri jogviszonyokból származó kötelezettségek is közjogi természetűek. Ennek következtében a kötelezettségek tartalmát, terjedelmét, ha jogvita merülne fel, közigazgatási hatáskörben kell megállapítani. Ehhez képest közigazgatási hatóság hatáskörébe tartozik a kegyurnak a plébániai gazdasági épületek jókarban tartására vonatkozó kötelezése felől felmerült vitás kérdésben határozni. (Hatásköri Bíróság 1916. évi március 6-án Hb. 79—1915. sz. a. határozata.)

A párbé behajtása. A párbé behajtása, érvényesítése s az e körül felmerülő jogviták eldöntése akkor is közigazgatási hatáskörbe tartozik, ha a javadalmazás és a párbé szolgáltatására kötelezett hívek között a szolgáltatás közjogi jellegét és alapját nem érintő egyezség jött létre. (A Hatásköri Bíróság 1916. évi március 6-án hozott Bab. 6—1916. sz. határozata.)

A megszüntetett felekezeti iskola jogviszonyai és a tanítók igényei. Nem a közigazgatási hatóság hatáskörébe tartozik annak a vitás kérdésnek végső fokban való eldöntése, hogy a hitfelekezeti iskola megszűnése következtében beállott helyzetben a tanítónak van-e egyáltalán igénye az illetményre? Ennek következtében az a kérdés sem tartozik a

közigazgatási bíróság hatáskörébe, hogy az iskola-fenntartó a kántortartató terménybeli illetményének kiadására köteleztessék-e. (A Hatásköri Bíróság 1916. évi december 1-én hozott Hb. 48. számú határozata.)

Városi közgyűlés.

Veszprém város képviselőtestülete március hó 21-én közgyűlést tartott. A tárgysorozatot a polgármester több rendbeli bejelentése előzte meg. Szólt az öreg király halálakor kifejezett részvétről, az új király üdvözléséről s boldogult bibornok püspökünk halálakor nyilvánított városi részvétről és gyászról. Püspökének emlékét a város jegyzőkönyvében örökíti meg. Bejelentette, hogy Zita királyné nemzeti ajándékából a város 370 pár cipőt kapott. Ovodás s iskolás gyermekek között osztották ki. Azt is bejelentette, hogy a Veszprémmegyei Takarékpénztár *Schiller* Samu főszámvévő felügyelőbizottsági taggá választotta. Városi tisztviselői minősége ezzel a tisztséggel nem összeférhetlen.

Ezután a közgyűlés megalakította az egyes bizottságokat. Érvényben maradt a régi beosztás, csak az elhalt s újra nem választott képviselők helyét pótolták.

A várososház átalakítás költségénél a költségvetést túllépték. A többletet a közgyűlés kiutalta s a tervező Erdős Béla máv. osztálymérnöknek, abban az időben helyettes városi főmérnöknek s az építést teljesítő Fabb Károly mesternek a közgyűlés meleg elismerést szavazott.

Izgalmas vita kerekedett dr. Ruppert Rezső városi képviselő felelőzése körül. A felelőzés az ellen a közgyűlési határozat ellen irányult, amely dr. Óvári Ferenc indítványára közlelmezési téren tanusított buzgalomért és sikerekért a városi tisztviselők nagy részét összesen 27 ezer korona külön jutalomhoz segítette. A felelőzés tagadja, hogy a képviselőtestületnek joga volt erre a határozat hozatalra, mikor tagjai közül többen harc-téren vannak s nem kelhetnek védelmére a városi közbiztonságnak. Kifogásolta, hogy felmentett tisztviselők háborus tevékenysége részesült jutalomban, amikor a fel nem mentett tisztviselők minden poklon keresztül járkálnak s szenvedik a háboru borzalmait s szenvedéseit, itthon hagyottjaik pedig a nyomorgók sápadt arcú tömegét szaporítják. Kifogásolta, hogy egyes tisztviselők aránytalanul nagyobbszeget (6000—4000—3000) koronát kaptak, mint mások, akik ugyancsak számottevő munkásságot fejtettek ki — különörökben is.

A város vezetői a beadványt, mint felelőbezt, nem vették tekintetbe, mert a felelőbezt későn adta be. Egyes kifejezéseit azonban sértőnek találták magukra is, a képviselőtestületre is s ezért hozták a közgyűlés színe elé. Az ötoldalas írást a közgyűlésen felolvasták. A vitát dr. Óvári Ferenc kezdte s védelmére kelt a tisztviselőket. Indítványozta, hogy a közgyűlés a beadvány hangját itélje el s az iratot ad acta tegye. Dr. Fischer Miklós, aki a városi főügyészt helyettesítette, a beadványban nem lát sértést. Minthogy azonban a törvény szerint senki se vehet részt olyan ügy tárgyalásában, melyben közvetlen vagy közvetve érdekelve van, indítványozta, hogy Ruppert Rezső dr. a tárgyalásból s szavazásból kizárassék. Egyéb-ként hozzájárult dr. Óvári Ferenc indítványához.

Ellentmondások fergetege támadt. A szemekben villámok is cikáztak, mikor Ruppert Rezső szólásra emelkedett. A polgármester leintette. A város szervezési szabályrendeletének 20. §-a alapján az ügyrendhez, avagy személyes kérdésben a városi képviselő bármikor felszólalhat. Ezt a jogot semmiféle tilalom se korlátozza. Ruppert Rezső ezen a címen kívánt felszólalni. A polgármester ezt se engedte meg. Tisztartó Sándor hivatkozott az említett képviselői jogra s kívánta, hogy a polgármester a jogsérelmet jóvá tegye. Ez sem járt si-

kerrel. A polgármester kijelentette, hogy tudatosan tette, amit tett. Ruppert Rezső most a közgyűléstől kért engedelmet, hogy felszólalhasson. A többség a kérelmet megtagadta. Ezzel az ügy elintéződött, de az izgalom hullámai alig csendesednek el egyhamar.

A közgyűlés Molnár Aladár detektivnek felévi szabadságot adott.

A Veszprémi Gőzmalom r.-t. a várostól részvényjegyzést kér. A bizottságok azt javasolták, hogy a város 10 ezer korona értékű részvényt jegyezzen. Dr. Ruppert Rezső ellenezte a városi támogatást. Nagy lendülettel szólt a közel jövő várható, demokratikus átalakításairól s megígérte, hogy ez az új korszak az érdekeltiségi szálakkal összehozott jelenlegi rendszert el fogja söpörni. Tisztartó Sándor érdekes beszédben fejtette ki városfejlesztő gondolatait. Ideálja a város összeépítése Jutassal, hogy Veszprém fővonal mellé kerüljön. A jutasi utat 16—20 méter szélesre alakítva, villamosvonalat ellátva képzeli e szép terv gerincének. Ide helyezendők el — nem tekintve a kényelmi szempontokat — újabb középületek, gyárak, ipartelepek s ekkor remélhető, hogy ez összekötő utvonallal 15—20 év alatt kiépül. Az új gőzmalom tervében ilyen városfejlesztő tényező lát, azért hozzájárul a tanácsi javaslatához. Kletzdér Miksa is elfogadta a javaslatot, csak az ellen támasztott kifogást, hogy ezt a 10 ezer koronát is a közéletmezési pénztárból fedezzék. Suly László hozzájárulása után a polgármester kijelentette, hogy a részvényjegyzés összegét a tűzérbarakk-épületek tökéjének terhére utalványozzák. A közgyűlés a részvényjegyzést megszavazta.

Vajda Ferenc végrehajtó azt kérte a közgyűléstől, hogy vegye föl a nyugdíjintézetbe. Kérése nem teljesült. Kimondta azonban a képviselőtestület, hogy nyugdíjaztatása alkalmával kellő méltányosságra számíthat.

H I R E K.

— **Az Oltáregylet lelkigyakorlata.** Miként már korábban jeleztük, a veszprémi Oltáregylet f. hó 29. 30. és 31-én lelkigyakorlatot tart, melynek vezetője Hanauer Á. István dr. apát, a budai szent. Imre kollegium igazgatója lesz. Az előadásokat a múlt évben bevált gyakorlat tanúsága alapján mind a három napon csak délután tartják.

Az első beszéd csütörtökön délután 4 órakor lesz. A délutáni második beszéd idejét a lelki gyakorlat vezetője fogja majd az egyéb részletes tudnivalókkal együtt az első előadás elején közölni.

Az egyesület vezetősége külön meghívót küld az urnók címére. Ha mégis megtörténne, hogy tévedésből valaki meghívót nem kapott, ne vegye figyelemtelenségnek. Ezen az úton is minden hölgyet, aki a lelki gyakorlat iránt érdeklődik, szívesen meghívunk.

Az angolkisasszonyok intézetének nagytermét, mint az előadások helyét mind a három napon át fűtik. Az ájtatosságot virágvasárnapján az angolkisasszonyok intézetének templomában a reggel 8 órai szent misében végzett közös szent áldozás zárja be.

Az Oltáregyesület vezetősége kifejezi abbéli reményességét, hogy városunk előkelő gondolkodású hölgyei ez évben is nagy számban hallgassák meg a részlekre szánt előadásokat. A háborús évek viszonyosságai között jobban érezzük, mint mások annak a benső vigasztalásnak és megnyugvásnak szükségét, amit csak a vallás adhat. A lelki gyakorlat az élet gondjaiban egy kis frissítő oázis, a szentírás Bethesdája, mely mutatja az élet értelmét, az utat-módot annak nemes átélésére s megadja a szükséges szellemi eszközöket. A mindennapi gondjaiban szenteljünk néhány órát lelkünk ügyének is.

— **Katonai kitüntetés.** Öfelsége Pozsgay Kázmér 31. h.-gy.-e.-beli századosnak és Kocsis László ugyanezen ezredbeli hadnagynak a katonai érdemekért 3. osztályú a kardokkal adományozta.

— **Szép adomány.** A polgármester nagylelkű adományt jelentett be egy névtelen jótévő részéről a városi közgyűlésen. Az adomány három db. 5000—5000 koronás hadikölcsönkötvény: Ebből

5000 kor. a hadiárvaalapra, 5000 kor. a városi szegényházra, 5000 kor. a kórház javára jut. Az adományt dr. Ördi Ferenc utján kapta a város. Az, aki küldte, méltán részolgált a közgyűlés hálás elismerésére és köszönetére.

— **Kitüntetések.** Ö Felsége a király József népf. főhadnagynak az ellenség előtt teljesített kitűnő szolgálatai elismerésül a koronás arany érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján adományozta és elrendelte, hogy az újlágos legfelsőbb elismerés a kardok egyidejű adományozása mellett tudtul adassék az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartása elismerésül Szilárd Béla szkv. főhadnagynak; — a legfelsőbb dicsérel elismerés a kardok egyidejű adományozása mellett tudtul adassék az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásuk elismerésül Stark András és Kiss Zsigmond szkv. főhadnagynak, Schwarz Henrik és Lukács János tartalékos és Somló József népf. hadnagynak; — a legfelsőbb dicsérel elismerés tudtul adassék az ellenség előtt teljesített kitűnő szolgálatai elismerésül Glasir Ferenc népf. főhadnagynak és különleges alkalmazásban teljesített kitűnő szolgálatai elismerésül Nydrí József népf. hadnagynak.

— **A városi zeneiskola ünnepélye.** Hangulatos, szép ünnepélyt rendezett ez az új intézet mult vasárnap március 15-ének emlékére. Az ének- és zeneszámok nagy tetszést és tapsot aratva egyesültek az általános sikerben. Ezt a szép eredményt koronázta meg Babos Dezső főgimn. tanár alkalmi beszéde. Tartalmas gondolatokkal világította meg a nagy március többszörös jelentőségét s lebilincselő képből rajzolta meg a nép lelkével összeforrott történeti napok ünnepei jellegét. Érdekes gondolatmenetben kapcsolta össze a multat a jelennek s egész előadásában a tisztán látó historikus elfogulatlan ítélete s jellemzése csillogott. Kedves, örömmel hallgatott részlete volt az ünnepélynek Csomasz Kató két bájos dala, tisztán csengő hangján szépen, érzéssel előadva. Ocsvoszky Aranka, Steiner Ella s Kocsuba Elemér zongorajátéka őszinte, nagy tetszést aratott. Gadl Sándor az énekkarral ezuttal is remekelt. A melodráma költeményét Hódos Tibor szavalta. A kíséretben a hegedű, cimbalom és zongora-együttes több szép részlettel aratott közletszést.

— **Adományok.** A veszprémi róm. kath. főgimn. Deaksegélyező Együletének a Veszprémmegyei Takarékpénztár 60, a Veszprémi Takarékpénztár 50 és a Veszprémi Hitelszövetkezet 20 K-t adományozott. Ezen adományokért e helyütt mond hálás köszönetet a főgimn. igazgatója.

— **Házasság.** Berényi József törökkoppányi jegyző f. hó 18-án vette oltárhoz Günther Margit tanítónőt Veszprémben.

— **Közgyűlés.** A Veszprémi Ipartestület f. évi április hó 1-én a városház nagytermében rendes közgyűlést tart. A tárgysorozat érdekesebb pontjai: Elnöki megnyitó. — Jegyző jelentése az ipartestület előjárásának 1916. évi működéséről és ügyforgalmáról. — Elnökválasztás. — Az előjárásának és 3 számvizsgálónak 1 évre leendő megválasztása. — Az alapszabályok 11. §-a értelmezésében beadott indítványok.

— **Adomány.** Dr. Ördi Ferenc országgyűlési képviselő, a városi zeneiskola bizottságának elnöke a mult vasárnap szép ünnepély emlékére, melyet ez iskola növendékei rendeztek, 300 K-t adományozott szorgalmas tanulók jutalmazására. Az első jutalom 100, a második 50 korona. Ezt a két jutalmat a zongoratanulásban kiváló haladást tett tanulók kapják. A három 50—50 koronás többi jutalom a karének, hegedű- és cimbalomszaki legszorgalmasabb tanulóinak jut. Az adományért a tanítványok hálás köszönetét nyilvánítja a zeneiskola igazgatója.

— **Iskolaszéki ülés.** A helybeli kath. iskolaszék máj 1-én tart. Az ülés tárgysorozatában a veszprémi kath. tanítók segélyezésének ügye is szerepel. Az iskolaszék a mult esztendőben is két ízben méltányolta a tanítók mostoha helyzetét s erőforrásának lehetősége szerint szívesen segített rajtuk. Sajnos, a drágaság azóta sokszorososan fokozódott. Sújt mindenkit, mégis leginkább a gyermekes tisztviselő családokat. A ruha, a cipő ára elviselhetetlen a magasabb fizetési osztályba sorozottaknál is, annál inkább nyomorhívogató a kisfizetésűeknél. A tanítószék nehéz helyzetében újra az iskolaszékhez fordult kérés szavával. Teljes a bizalma, hogy a jóindulatú belátás ezuttal is meleg szívet, a roppant drágaság mérlegelésével áll melléjük. A tanítószék hálás lesz a hitközség jóindulata iránt. Ugy halljuk, hogy ez a hála tettek-

ben nyilvánul. Érezvén, hogy a kevesebb heti órai háborús tanidó nemcsak buzgalomban, hanem időben is pótlást kíván, az a szándékuk éled, hogy a husvét szünidőből három napon: nagyhétfőn, kedden és szerdán tanítanak. Bizonyára örömmel veszik ezt tudomásul a szülők is, a hatóságok is, akik éppen azért jártak el sietve s eredményel a felmentések érdekében, hogy a harctér helyett az iskola nyerjen odaadó, szellemi többlettermelésre törekvő tanítókat. Tévedés azt hinni, hogy a tisztviselő munkának nincsen háborús konjunktúrája. Van bizony, de ez a megbecsülés, a tisztlet, az elismerés tökéjét érleli meg háboru utánra, messze hallatszónan hirdetvén, hogy a szellemi többlettermelés nem üzi, hanem kultusz.

— **Adomány.** A Veszprémi Hitelszövetkezet a veszprémi iparostanoncok részére jutalomdíjjal 20 koronát adományozott. — Fogadják a jölekkü szövetkezet igazgatósága az iparostanonciskola tantestületének hálás köszönetét.

— **Legújabb.** Budapesti tudósítók cenzurázott távirati jelentései:

Stokholm: Az új kormány tárgyal a keleti tengeri flotta lázadóival. A matrózok demokrata köztársaságot akarnak.

Bern: Görögország blokádját felfüggesztették. A lakosság az utóbbi időben már csak főzékekkel élt.

Stokholm: Bruszilov nem csatlakozott a forradalomhoz.

Bécs: Beavatott körökben úgy tudják, hogy legilletékesebb helyen öhajják a koncentrációt.

Newyork: Amerikai lapok jelentik, hogy az Unió és az antant közös tengerészeti akciójáról a megegyezés létrejött. Az Unió nem írja alá a londoni egyezményt.

Stokholm: Miklós cár állítólag megszökött Carskoje-Seloból.

— **A városi huszárletek.** A város nem tartthatja főn tovább marhahizlálóját, mert az üzemevetzői állásra hirdetett pályázat meddő maradt. Kénytelen volt tehát 36 db. hizlalt marhát ajánlat utján eladni. Az Oblati-cég vette meg előkilogrammonként 450 kor. árban.

A sertéshizláló-üzemhez sincs takarmány. Az állatállományt a város közfogyasztásra bocsátotta. Két helybeli hentesek kimeríti. A hentesek minden drb. után 15 kgr. zsírt kötelesek a városnak visszadni. A városi tisztviselők tizenkét havi részletfizetésre vásárolhattak egész vagy fél sertést.

— **Adomány.** A Veszprémmegyei Takarékpénztár a kórházból elbocsátott lábadozó betegek segélyezésére 50 K-t adományozott a városi kórház részére. A kórház igazgatósága ezuton is hálás köszönetet fejezi ki.

— **Beadvány a kerti öntözés vízdíja ellen.** Ház- és kerttulajdonosok kényvont nyújtottak be a városhoz. A kényvont igen sokan aláírták, azt kérelmezvén, hogy a város a kerti öntözésre külön kivezett vízdíjat csökkentse. Indokul hivatkoznak, arra, hogy azelőtt is volt öntöződíj és pedig kerti csapok után 6 kor. Ez ellen senki se panaszkodott. A mostani, tessék-lássék fölmerés alapján kivezett külön vízdíj azonban sérelmes. Sérelmes egészségi szempontból is. A kertműveléssel rend, tisztaság jár együtt s mindez ellenszere a bacillusnak. Ha pedig a tulságos vízázó miatt a most művelt területek gromtelepek maradnak, egyuttal bacillustelepek is lesznek. Lesz ugyan adóttöbblet, de vesztíhet az egészségre. A vízázó terhe sérelmes a növényt kedvelő művelt közönségre. Letörli e határozat a növénykultuszt, melynek etikai hatása is van. Megfoszt egyeseket gyönyörködéstől, tiszta szép élvezetétől. A szép, tiszta, virágos kertnek még a durva lelkű egyénre is nemesítő hatása van. A sérelmes határozat azonban éppen az ilyen kis kertek hajálát jelenti. De ellentétben áll ez a határozat az új idők szellemével is. Több termelés, minden parányi helynek fölhasználása a jelszó. Az új vízázó terhet hordozó határozat azonban a termelést akasztja meg s gazos marad a föld, ha ezt hazafiatlan cselekedetnek minősítik is. Így azután mindenki majd a piacra szorul s a fokozott kereslettel csak drágaságot idéz elő. Ezek az indokok támogatják a beadott kényvont, melyet a legutóbbi közgyűlés még nem tárgyalta. Az aláírók biznak, hogy nem sokáig pihen elintéztetül.

— **A menekültek ruhái.** A belügyminiszter 120 ezer kor. értékű ruhaneműt küldött a veszprémmegyei menekültek javára: első, felsőruhát és cipőt. A ruhák kitűnő minőségűek. Egy részét már kiosztották, a másik rész kiosztása most van folyamatban.

— **A pápai kath. körből.** A pápai kath. kör múlt vasárnap tartotta közgyűlését *Tell* Anasztáz főgimn. igazgató elnöklésével. A kör bevétele 3227 K 14 f., kiadása 3015 K 59 f. volt. A kör vagyonra a leltárérték szerint 4682 korona. A kör maga szerzi be borszükségletét. Ebből 1031 kor. volt a tisztá nyereség. A kath. kör tartja fenn a *Pápa és Vidéke* c. hetilapot. A kör könyvtára 1032 kötetből áll. Tisztújítás alkalmával a kör elnöké ujjra *Tell* Anasztáz, társelnökké *Kálmár* Károlyt s titkárrá *Szentgyörgyi* Sándort választotta.

— **Katonai rekvirálás.** A katonai hatóságok a múlt év július és augusztus havában kirendelt különítmények útján a termelőknél több helyen gabonát és lisztet rekviráltak, amelyet akkor nem fizettek ki, hanem elismervény ellenében átvették. Ezeknek az elismervényeknek kifizetésével a Haditermék t.-t. lett megbízva. Dr. *Véghely* Kálmán alispán mikor ezt közhírré tette, egyuttal felszólította a kör- és községi jegyzőket, a rendezett t. városok polgármestereit, hogy mindazoktól, akiknél az említett kifizetetlen elismervények vannak, április hó 15-ig gyűjtsek össze egy olyan írás átadásával, melyben elismerik az eredeti elismervény átvételét. Az összegyűjtött elismervények összesített jegyzékben a Haditermékhez kell felterjeszteni. Az érdekeltek felek a polgármesterek és jegyzőségek útján innen kapják gabonájuk, lisztjük árát.

— **Nemes cselekedet.** A pápai Leányegyesület a veszprémi megyei tanítók özvegyei és árvái alapja javára 500 koronát adományozott.

— **A diákok és a kertészet.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter szigorú utasítást küldött a kir. tanfelügyelőséghez, hogy akár személyes utánjárással is kövessen el mindent, hogy az iskolás gyermekek konyhakerteket készítsenek és azokat gondozzák. A tanulmányi feladat mellett a munkásoknak kell szervezni s velük, ahol munkásihiány van, magánosok kertjeit is művelés alá venni.

— **Iskolás gyermekek.** A veszprémi kir. tanfelügyelőség átrít az összes iskolák igazgatóihoz, melyben arra hívja fel őket, hogy a rendelkezésükre álló eszközökkel gátolják meg, hogy a gyermekek az utcán rakoncátlanokodjanak, különösen pedig tartsák vissza őket a rut káromkodás szokásaitól.

— **Tanítók helyettesítése.** A közoktatásügyi miniszter a jövő iskolaévre állami tanítókat rendel a szünetelő, vagy tanerőben meggyengült iskolákhoz. A kir. tanfelügyelőség a jelentéshez szükséges iratokat az iskolai hatóságoknak megküldötte. Ezeket most felhívja, hogy jelentésüket, a tanerősükséglet megjelölésével mielőbb küldjék be, nehogy iskolájuk a jövő iskolaévben is tanító nélkül maradjanak.

— **Menekültek utazása.** A vármegye területén levő menekültek egy része f. hó 19-en visszatért otthonába. Papáról és a járásból 280, a deveszeri és veszprémi járásból 70 egyén utazott el.

— **Van bab.** Az Országos Közéletelmzési Hivatal Veszprém vármegye részére 100 méter mázsá babet utalt ki. Ebből Veszprém 20, Pápa 5, a veszprémi járás 8, a pápai járás 30 méter mázsát kap. Az elosztás a többi járásokra nézve a következő arányban történik: a deveszeri járás 22, a zirczi 8, az enyingi 7 méter mázsá. A bab ára méter mázsánként 67 korona, a kereskedők 10 % magasabb áron hozhatják forgalomba. A megbízott kereskedő a babet csakis hatósági utalvány ellenében adhatja ki.

— **Ne jegyre adják!** Egy kis leányka írta ezt valamelyik vidéki, cvikkeres szerkesztőbácsinak, akiről tudta, hogy szivesen hajt a kislányok számára. Írta pedig annak a hirdetésnek ötletéből, hogy az állam házasságközvetítő irodákat állít fel. Ilyenféle hirdetésnél ugyan kire-mire is gondolna egy mai kislány, mint arra, hogy a megmaradtakból, vagy a fölmentettek közül majd csak neki is jut férjecske. Ha nem nagyobb is, csak akkora, mint a rózsás kisujja, csak férjecske legyen. De ezt a bájosan reális okoskodást megakasztotta egy még realisabb, tapasztalatot igazolta tanúság, hogy amibe az állam mostanában belefog, az vajmi rosszul, vagy sehogyse sikerül. Megjött biz' a kicsike is s öszecsacsucorgatva csókos kis száját, a hirtelen ébredt gyanu és kétség vegyesen komikus hangján kérdezte maga-magától: Csak nem adják ezt is jegyre? De hátha arra adják. Akkor megismétlődik a cukor, kávé és a többi jóféle dolgok esete, hogy t. l. nincs, eltűnik. Ámde nincs olyan nagy baj, amilyen az az aranyos, vagy legalább is arany-cvikkeres szerkesztő bácsi segíteni nem tudna. És a kis leány levelet írt, szépet. Hiszen előtte káp-

rázott a sejtelmes jövőendő rózsás köde, amelyből mosolygós képpel bontakozik ki az a bizonyos, bájosos valóság... Jaj! csak jegyre ne adják! Szerkesztő bácsi, tegyen róla, hogy jegyre ne adják, mert akkor eltűnik! És a szerkesztő bácsi rábizza ezt a kedves, remegve sugott könyörgést — melyet a súlyos tapasztalat ridég valósága reget, — az uj nagyhatalomra, az újságra. Ime átvesszük mi is. Az ilyen kislányos fohász megérdemli, hogy láncchiradást csináljunk belőle, ellentétül a lánczerkesztőnek, amely nemcsak a cukrot, kávé, rumot, petroleumot és sok más egyebet egész a fűdervajszig kivett, hanem még utóbb az állami házasságközvetítés kedves, drága, várva-várt cikkeit: a férjcskéket is kiveszi a forgalomból! A sok hirdadás pedig majdcsak eljut a magas kormányig s bizonyosan megszületik az a cvikpuszit érdemlő rendelet, hogy a férjeket nem szabad jegyre adni! Most se, ezután se!

— **Hirdetmény.** A városi adóhivatal újból felhívja mindazokat, akiknek múlt évi jövedelme 10.000 koronát meghaladott, akiknek 50.000 K-nál többet érő vagyonra van és akiknek 1914—15—16. évben több jövedelme volt, mint a háborus éveket megelőzőleg és ezen jövedelem 13.000 koronát egyenként meghaladott, hogy vallomásait f. hó végéig okvetlen beadják, mert a vallomások elmulasztása esetén még adópótlék is fizetendő. Ürlapot a városi adóhivatalban kell kérni és kitöltve oda beadni.

— **Burgonyát rekvirálnak.** Két ízben meg-ejtett burgonya rekquirálás után sem folyt be ama 80 ezer mm. mennyiség, melyet a miniszterium Veszprém vármegyére kivetett. A kivett mennyiséget azonban mindenképpen biztosítani kell a közéletmezés érdekében. Alispánunk amennyire lehetséges a miniszter intézkedését nem akarja kiméletlen rekquirálással, hanem inkább önkéntes felajánlás útján biztosítani. — Ennek módozatait beszélték meg folyó hó 17-én a főszolgabírókkal és polgármesterekkel tartott értekezleten, amelyen megjelent *Hegyi* Dezső közéletmezési miniszteri biztos is. Az értekezleten a következőkben állapodtak meg: az öt mm. alul levő burgonyakészletet érintetlenül hagyják; 6 mm.-ből 50 kl.; 10 mm.-ből 1 mm.-t; 15 mm.-ből 2 mm.-mázsát; 20 mm.-ből 4-et, 25-ből 5, 30-ból 6 mm.-mázsát vonnak el. 30 mm. felett levő készletet 1/5 részének felajánlást vették tervbe. A felajánlási módozatokat a polgármesterek és jegyzők hajlják végre. A tulajdonos burgonyájáért mm.-ként, 16 kor.-t kap, az összeírást végző jegyző pedig 25 f. járulékot. Az összeírásnak f. évi április 10-ig be kell fejeződnie. A kimutatások közvetlenül a földmívelésügyi miniszteriumba küldendők, míg a burgonya közvetlen átvételét az országos burgonya közvetítő központ végzi.

— **Nevelői állás.** A pápai állami tanítóképző-intézetnél a nevelői állás üresedésben van. Javadalma: kinevezés esetén évi 800 korona fizetés, lakás és ellátás; megbízatás esetén havi 50 kor. tiszteletdíj, lakás és ellátás. Pályázhatnak okleveles tanítók. A vallás- és közokt. miniszterhez címzett keresztlevelel, oklevéllel és működési bizonyítvánnyal felszerelt kérvények 1917. április 20-ig adandók be *Veszprém megye kir. tanfelügyelőségéhez.*

— **A hatósági liszt takarékos kezelése.** Dr. *Véghely* Kálmán alispán körrendeletben tájékoztatta a hatóságokat, hogy a közellátásra kiutalt lisztet takarékosan bánjanak. A hatósági ellátásra felvetett jegyzéke (lisztifkönyv) utólag a leglelkis-meretesebben átvizsgálandó s abból azok, akik saját ellátásukat biztosítani tudják, törlendők. Új jelentkezők csak a körülmények tüzetes megvizsgálása után, a legindokoltabb esetekben vehetők fel. A közönség újból minden lehető alkalmas módon figyelmeztetendő az élelmiszerekkel való takarékoságra, s hogy készleteit úgy ossza be, hogy az augusztus 15-ig elég legyen. Figyelmeztetendő a közönség arra, hogy azok, akik készleteiket idő előtt elfogyasztják, büntető eljárás alá fognak esni. Felhívja a főszolgabírókat és rendőrkapitányokat, hogy mindazok ellen, kik az őrségi igazolványok alapján egész évi szükségletükről gondoskodtak ugyan, de készleteiket idő előtt elfogyasztották, a több fogyasztás miatt a kihágási eljárást indítsák meg. Miután a vármegye liszt-kontingense oly keves, hogy a már megállapított rendes közellátásban részesülők ellátására is alig elegendő, olyanoknak, akik lisztkészleteiket idő előtt elfogyasztották, hatósági liszt ki nem utalható, ki nem adható. Amennyiben ilyenek mégis jelenikének, ezek külön nyilvántartásba veendőek s esetleg a községeben megtakarított készletekből juttatható

nekik. Az ilyen jelentkezőket a községi előjárások a kihágási eljárás megindítása végett az I. fokú rendőrhatalomnak feljelenteni kötelesek. A vármegye jelenleg már havi 26 (20 vaggon gabona- és 6 vaggon kukoricáliszt) vaggonra leszállított liszt-kontingensének felemelése, sajnos legtávolabbról sem remélhető, sőt talán további leszállításnak eshetőségeitől is lehet tartani. Az alispán tehát a legkomolyabban felhívja a hatóságokat, hogy a legtakarékosabban kezelés mellett hassanak oda, hogy az ellátatlan lakosságnak a hatósági liszttel való ellátása az új termésig minden nagyobb zavar és fennakadás nélkül biztosítható legyen.

— **A Dunántúliak szénszükséglete.** Mult kedden népes dunántúli küldöttség tiszteltgett a kereskedelmi miniszter előtt. — A küldöttséget *Széchenyi* Viktor fejérmegye és *Sipeki Balás* Béla zalai főispán vezették. A megjelentek memorandumot nyújtottak át, melyben rámutattak, hogy a stájer trifali szén elmaradása a Dunántul ipari s gazdasági életét egészen megbénította. Arra kérték a minisztert, hogy az eddigi szénkontingens leszállítása iránt sürgősen intézkedjék. A miniszter legmesszebbmőnd támogatást ígért.

— **A katonai munkásoktagok liszttel való ellátása.** Dr. *Véghely* Kálmán alispán tudatja a hatóságokkal, hogy a hadvezetőség csakis azon katonai munkásoktagok egyes üzemeknél felállított keret csapatok és őrsapátok ellátásáról gondoskodik, amelyekhez tartozó egyének tényleg a katonai állományban vannak, tehát akik zsoldot is huznak. Ellenben a szabadságot katonák, a népfelkelők, munkásoktagokhoz tartozók és minden nem kifejezetten katonai munkásoktagokhoz tartozó és munkabéért dolgozó, tehát polgári egyének, élelmezést a hadvezetőségtől nem kapnak és ezek ellátásáról a munkaadók, illetőleg szükség esetén a törvényhatóságnak kell gondoskodni. Polgári ellátásban állanak mindezek akkor is, ha esetleg katonai vezetés alatt állanak, sőt a hadvezetőség által szükségelt cikkeik előállításával foglalkozó vállalatokhoz ki lettek vezényelve.

— **A cikória-termelés.** A földmívelésügyi miniszter több dunántúli vármegye törvényhatóságának, ezek között a veszprémiének is, továbbá a vármegyei gazdasági egyesületeknek és gazdasági felügyelőségeknek a cikória-termelés felkarolása érdekében rendeletet adott ki. A cikóriagyárak kötelezettséget vállaltak, hogy a háborus viszonyokra való tekintettel a cikória-gyökért az 1917. évre 100 kilogrammonként a feladó állomáson vaggonba rakva a szokásos 5 százalék súlylevonással 10 korona alaponon kívüli hadipótlék címén termelési vidék és fuvarviszonylat szerint 2—3 koronát fizetnek, ami mázsánként 12—13 koronát tesz ki.

— **Raffia helyett.** A tapasztalat szerint igen jó raffia pótlóanyagul szolgálhat a virágzása idejében zölden levágotott rozsszár. Ezt megszántva éppen úgy, mint a sást, zsupszalmát és általában a növényi eredetű kötöző anyagokat közvetlenül a használat előtt vízbe jól be kell áztatni és azután nedvesen jól meg kell taposni, hogy hajlekönyságot és szivóságot nyerjen. Az így előkészített zölden levágotott rozsszár a szőlőkötözésre való használatosság tekintetében a kötözősással vetekszik és egyike a legkönnyebben és legújányosabban biztosítható szőlőkötöző anyagoknak.

— **A rendőrségről.** A csóti cs. és kir. hadifoglyitábor parancsnokságától vett értesítés szerint az ottani fogolytáborban egyesített lengyel származású orosz hadifoglyok között az utóbbi időben nagyobb mértékben fordulnak elő szökési esetek. A szökött hadifoglyok a községekben és azok határában nem egy ízben követtek el lopást, betörést és hasonló bűncselekményt. A nyomozás során megállapították, hogy a hadifoglyok a községekben egyes gazdáknál menedéket, élelmet és szállást kapnak, sőt legtöbbször munkájuk ellenében őket egyes gazdák véglegesen vissza is tartják. A már kinevelt hadifoglyok levelezés útján buzdítják társaikat a szökésre. Dr. *Török* Gyula r. kapitány felhívja Veszprém város közönségének figyelmét, hogy az esetleg náluk alkalmazásban lévő szökött orosz foglyokat, jövőben pedig a náluk munkát kereső, menedéket vagy élelmet kérő korbórt, esetleg hamis bizonyítvánnyal ellátott orosz foglyokat azonnal kísértessék be a rendőrkapitányságra. Aki ezen rendelkezés ellen vétene, azok szigorúan büntetve lesznek. E rendelkezést a rkaptányság részéről — házról-házra járva — szigorúan ellenőrzik.

— **A nyári időszámítás.** A nyári időszámítás április 16-án reggel 2 órakor kezdődik. A hajnali 2 óra ekkor 3 órára veendő. Az órákat szept. 17-én hajnali 3 órakor kell visszaigazítani 2 órára.

— **Védik a jövő nemzedéket.** Ugy látszik, elérkezik majd az idő, hogy csak egészséges férfi nőülhet. Törvényjavaslat készül a jövő nemzedék egészségének megővésére és már legközelebb szakértőket hívnak egybe, melynek az lesz a feladata, hogy az egészségért folytatandó eme nagy harc eszközeit megteremtse. A törvény szerint egészségügyi vizsgálatnak van helye a házasság alkalmával, a szolgálatba lépő cselédnél, a főiskolákban, az internátusokban. Az állam maga állít fel házassági irodákat. Nőtlenégi adó behozatalát tervezik és a nemi bajok leküzdésére szigorítják a biztosítási eljárásokat.

— **A kath. Népszövetség tagjai.** A kath. Népszövetség az elmúlt évben 31 ezer taggal szaporodott. Legnagyobb a tagok száma a Duna jobb partján: 103.406. Ez az országnak nemcsak legkatholikusabb, hanem egyszersmind legkultúraltabb része (itt a legmagasabb az irni-olvasni tudók százaléka, t. i. 81,8 százaléka) és így természetesen a szervezkedésre és továbbművelődésre is a leghajlamosabb. A katolikus mozgalmaknak ez a vidék volt mindig a legjobb hadkiegészítő területe. Viszont a legnagyobb volt a tagszaporulat a Duna-Tisza közén, tehát a nagy magyar Alföldön, amelynek jórával népe szomjazza az intenzívebb életet és megértéssel fogadja mindenütt a kezdeményezést. Itt a tagok száma a múlt évben 67.056 volt.

— **A tojás maximális ára.** Az Országos Közélelmészeti Hivatal elnöke a hivatalos lapban hirdetményt tett közlé a tojás nagyban bevásárlása árjegyzékéről. Eszerint a tojás nagyban bevásárlási ára ládánként (1440 darab) a bácskai, bánáti, tiszavidéki és nyugatmagyarországi részeken március 4-től 11-ig 515 kor., március 12-től 19-ig 495 kor. és március 20-tól 28-ig 465 kor.

Egy vizsgázott hadmentes fűtő a veszprémi gőzfürdőbe április 1-re kerestetik.

WELLNER GYULA

készíti a fogtechnikai legremekebb specialitásokat. VESZPRÉM, Rákóczi-tér 22
Fogházas • Műfogak • Fogtömés

Magyar telepések a magyar végeken.

A mostani gigászi harc új feladatok elé állít bennünket és arra van hivatva, hogy hosszú időre, nemzedékekre megalapozzuk a magyarság jövőjét. A háború folyamán sajnos tapasztaltuk, hogy éppen azokon a vidékeken, amelyeknek első sorban kellene az idegen invázió ellen határozottan védekezniök, tudniillik határainkon, akadtak oly elemek, melyeknek az ezerszázados magyar hazához való ragaszkodásuk nem állotta ki a tűzpróbát.

A mostani idők nem alkalmasak arra, hogy ezt a kérdést részletesen fejtsük ki, de azok előtt, akik nyílt szemmel vizsgálják az eseményeket, nem maradhatott titok az, hogy a nem magyar fajúbeliek közül akadtak bizony feles számmal olyanok, akik a határainkon benyomuló ellenségnek szolgálatokat tettek és a katonai bíróságok aktái — különösen az orosz invázió által s az oláh betörés által sújtott vidékeken — szomorú bizonyosságát szolgáltatnak arról, hogy az államhoz való hűség sok helyütt nem él, nincs meggyökeresedve a nép rétegeiben.

Pedig az árulásoknak még a lehetősége is ki voltna zárva akkor, ha határainkon mindenütt magyar fajúbeli, tehát olyan nép laknék, amely szívében és lelke mélyén hozzá van forrva ehhez a hazához. Ha az egész Magyarországnak összes határai mentén a mi szorgalmas, kitartó és a földet forrón szerető magyar földmiveseink tanyáznak, az a földmives, akinek minden egyebet felülmúló értékes tulajdonságait fölülkérte idegen hadvezérek is oly egyértelműen elismerik, akkor ennek a földnek a védelmét minden pokolnál erősebb és ellentállóbb talajra építettük.

Magyar földmivéseket kellene telepíteni a Kárpátok bércei alá, kezdve északon és folytatva

keleten mindenütt, ahol idegen, ellenséges áramlatoktól kell tartanunk. És ugyan hol van az a hely, ugy északon, mint keleten és délen, ahol nem kell ellenségtől tartanunk. Nem a meglévő és a hazához hű, de nem magyar elemek onnan való elűzéséről volna ezáltal szó, de közismert dolog, hogy mily gyakran cserélnek ott gazdát a birtokok.

Egy céltudatosan, nemes áldozatkészséggel keresztülvitt magyar telepítési politika Sárosót kezdve, Ungon át folytatva le a román határszélig oly falankszót tudna létrehozni határainkon a mi bérceinkből, mely mindennél biztosabb, mindennél erősebb bástyánk volna a jövőnek kétségtelenül elkövetkező nagy megpróbáltatásaiban is.

És amint a Kárpátok koszorújában ez volna a leghelyesebb önvédelmi harc, úgy a majdan idecsatolandó macsói bántságban, a végeken, Mátyás királynak politikáját kellene folytatnunk gondoskodva arról, hogy magyar legyen az a föld nemcsak politikailag, hanem fajilag is. Ki tudná most megmondani, hány milliónyi számban leszünk majd akkor, ha azokat a dusan termő, a gazdasági fejlődésre alkalmas földeket ott a végeken betelepítjük magyar parasztjainkkal, akik boldog melegekedésben századokra biztosíthatják fajunk fennmaradását. Egy ilyen birtokpolitika realizálásával a kivándorlás nagy gazdasági problémája is megoldatnék. Nehéz, nagy áldozatokat követelő nemzeti feladat volna ez a birtokpolitika, az bizonyos, de vajjon van-e áldozat, amely nagy lenne ahhoz képest, amilyen eredményeket érhetnének el vele?

KÖZGAZDASÁG.

A szőlőbetegségek elleni védekezés.

Irta: Suly László.

Talán nem lesz érdektelen, ha azon szőlősgazdáink számára, akik a szaklapok közleményeit nem olvassák, röviden összefoglalom e helyen: hogyan állunk a védekezés dolgában és mik a legutóbbi egy-két év tapasztalatai.

Ezzal legyen szabad csupán a peronoszpóra elleni védekezésről szólnom.

Amint tudjuk, a peronoszpóra elleni védekezés legelőbb és legjobban bevált anyaga a kékgalic. Különösen azonban a háború kitörése óta úgy a szaktudósok, mint a gazdák, de sok illetékes is folyton kutatnak új és új védekező szerek után, mert a kékgalic ára hihetetlen magasra szökött és ami a legfőbb baj: beszerzése sokszor egyáltalán lehetetlen.

Mint minden kedvező alkalmat, úgy a kékgalic hiányát is kihasználta az üzleti élelmesség, még inkább a kapzsiság arra, hogy belőle hasznot huzzon. Egyszeriben új védekező szerek kerültek forgalomba hangzatos nevek alatt és elárastották a gazdákat prospectusokkal, hirdetésekkel. Sajnos, sokakra nézve már csak későn derült ki, hogy e szerek legtöbbje, ha tartalmazott is némi részben valamelyes védekező anyagot, tehát retet, de sohasem annyit, mely árának megfelelt volna. De ismerünk akárhány ilyen készítményt, melynek rész-tartalma egyáltalán nem volt és védekezési szempontból teljesen értéktelen kotyvalékok képezett.

E visszaélések arra indították a földmivelésügyi kormányzatot, hogy a múlt év derekán rendeletileg tiltotta ezen szerek forgalomba hozását, illetve olyképen korlátozta, hogy peronoszpóra elleni védekező szerek csak az illetékes hatóságok vegyvizsgáló állomás engedélyével hozhatók forgalomba, amikor is az illető szer határfoka bizonylatlalt igazoltatik.

Ezen rendelet hatása rögtön megnyilvánult, mert az előzőleg nagy hangon hirdetett védekező szerek eltűntek a forgalomból és ma már csak titokban árusítatnak. Ha tehát még mindig akad oly gazda, aki ilyeneket vásárol és használ — csak önmagát okozhatja a céltalan pénz pazarlásért.

Egyetlen egy szer látszott alkalmasnak a hatékony védekezésre és pedig a *perocid*. Jól tették azonban azok, akik ezzel sem kísérleteztek, mert a legutóbbi év meggyőzően bennünket arról, hogy a perocid sem felelt meg a hozzá fűzött várakozásnak, mert az előzőleg elért sikereket nem neki, hanem bizonyos körülmények közrehatásának kellett betudni.

Ne használjunk tehát a peronoszpóra ellen se perocidot, se más újabb szert, hanem maradjunk meg a kékgalic, helyesebben rézgalic használatával mellett.

Gyakran előfordul azonban, hogy a rézgalic való védekezés sem jár a kellő sikerrel. Ennek ismertebb okaival nem szükséges bővebben foglalkoznunk, de a leggyakoribbakat feleltem azért, hogy emlékeztünkben maradjanak. Tehát sikertelen a védekezés, ha hamisított rézgalicot használunk; ha a permetezéssel elkéssünk; ha ritkábban permetezünk mint kellene; ha a frissen permetezett szőlőről a még rá nem száradt permetet az eső lemossa és elmulasztjuk a pótpemetezést.

Am de gyakran azt tapasztaltuk, hogy az itt felsorolt és jól ismert okokon kívül, még kell más oly előtűnk ismeretlen körülménynek is lenni, mely a védekezést hatástalanná teszi. E rejtett okok felkutatásával behatóan foglalkozott dr. Gáspár János állami fővegyész is és rá jött, hogy a permetkészítéshez felhasználó *mész* az oka, hogy a legkörülményesebb végrehajtott védekezés sikertelen maradt, mert némely mész e célra alkalmatlannak bizonyult. Szerinte az ily alkalmatlan, tehát hibás mész a permet elkészítéséhez felhasználó *rézgalic hatás fokát lerontja, illetve lecsökkenti* és pedig az által, hogy „szemcsés, gyorsan a fenékre üledő válmányt letesít, a kipermetezésnél nem terül a lombzatra, nem tapad, a száradásnál lepatog és az eső lemossa. Ami pedig a szőlőtoke részben megmaradhat, abból a harmat, nedvesség, meteorikus és szén-sav együttes hatása sem képes a *peronoszpóra gombaölő részét kioldani*” és így vegyileg is, fizikailag is hatástalanná válik a permet.

Dr. Gáspár szerint hibás a mész, ha agyagos, homokos, szilikátos mészkőből lett égetve; ha az égetés magas pirritartalmú közszénnel — mint amilyen a legtöbb, fiatal hazai szén — égettetett; ha a mész oltság alatt megégett vagy megfűlött; ha a mész hosszabb hevítés után, későn került oltásra, tehát ha sokáig volt raktáron és ott elporladt végül, ha régebbi az oltott mész és az, az idő folyamán nagy részében visszaváltozott eredeti állapotára.

Hogy tehát a mészközta hibákat elkerüljük, oly meszet használjunk, mely vagy márvány- vagy dolomit mészkőből *fűvel* égettetett és meszet gondosan frissiben, permetezési célra oltuk meg. Ily meszet pedig nálunk, a Bakony vidékén, könnyen beszerezhetünk, de ha a beszerzés egy kissé körülményes és költséges is volna, nem szabad sajnálnunk, mert mindezekért bőven kárpótolva leszünk, ha a peronoszpóra kártételétől termésünket megóvhatjuk.

— **Nem lesz sertésus.** Az osztrák sertés-kereskedők huzamosabb ideje embereikkel előzőb-
lötték a magyar vidékeket és kihasználva állat-kereskedelmi viszonyaink rendezetlenségét, óriási kvantumokban vásárolják meg a sertéseket a magyar sertés-kereskedők elől. Ugyőkeikkel az egész vidéket behálózák és azzal az utasítással dolgoznak, hogy a sertésekért minden árat megadhatnak. Ezzel az utasítással aztán bőven is élnek és napirinden van, hogy az osztrák sertés-kereskedők ágenseik kijátsszák, túllépi az osztályosan maximumt teretéseiket és ezzel mind jelentékenyebb sertésállományt vonnak el a belföldi fogyasztás elől olyannyira, hogy ha a kormány gátat nem vet a szabálytalan üzelmeknek, a már is észlelhető sertéshűség egy-két hónapra belül teljesen akuttá fog válni.

A szigorú kukoricarekivirálás folytán a sertés-állomány csökkenésére lehet számítani és így a meglévő mennyiségek helyes elosztására még inkább súlyt kell helyezni. Az osztrák kereskedők által előidézett sertéshűségnek még egy nem kevésbé kellemetlen kihatása lehet a közönségre nézve. Sertéshús hiányában ugyanis várható, hogy élénkebb kereslet fog mutatkozni a többi húsnemek iránt és tekintve, hogy ezeknek ára nincs maximuma, a nagyobb kereslet a borjú-, marha- és egyes húsfelek áremelkedését fogja magá után vonni. Ha a kormány nem rendszabályozza meg alaposan az állatkereskedelmet és így a mennyiségek megfelelő elosztását nem biztosítja, az árat az egész vonalon nem maximálja, akkor a sertéshús teljes hiányára, a többi húsnemeknél pedig újabb nagy áremelkedésre kell előkészülni.

Illetékes körökben úgy tudják, hogy a Közélelmészeti Hivatal vezetője, aki nem egy intézkedésével megmutatta, hogy a gyors és határozott emberek akar lenni, véget vet az osztrák sertés-export körül felburjánzott mohó visszaéléseknek és így gondoskodni fog, hogy újabb áremelkedés ne álljon be.

— Erős hangu ZONGORÁT sür-
gösen keresek megvételre. SZALAI
MÓR, Veszprém.

Kiadó lakás kerestetik 2, esetleg
3 szobás május 1-re. Cim a Kiadóban.

Eladó ház, melyben van két szoba,
két konyha, pince és hozzá két hasáb kert
eladó. Tudakozódni lehet az Egyház-
megyei Nyomdában.

— Egy erős hangu PIANINO, egész új
eladó. Cim: Thökölyi-utca 11. sz.

IRODALOM.

* Az „Élet” szépirodalmi és művészeti hetilap,
(Szerkeszti Andor József) gazdag tartalom, érdekes és
aktuális képek egészített ki. A kitűnő lapot melegen
ajánljuk olvasóink figyelmébe. Szerkesztőség és ki-
adóhivatal: Budapest, I. Fehérvári-ut 15. — Előfizet-
ési ár félévre 10 kor. Mutatványszámot készséggel
küld a kiadóhivatal.

* A „Vasárnapi Ujság” minden száma gazdag
tartalommal jelenik meg. A „Vasárnapi Ujság” előfi-
zetési ára negyedévre 5 korona, — a „Világkróni-
kával” együtt 6 korona. — Megrendelhető a „Vasár-
napi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egye-
tem-utca 4. szám). Ugyanítt megrendelhető a „Képes
Néplap”, a legolcsóbb újság a magyar nép számára
félre 2 korona 40 fillér.

A háboru krónikája.

Március 19. A keleti és délkeleti harcterről
nincs jelenteni való. — A Costabellán az olaszok-
nak egy ellentámadása zárótűzünkben megheiusult.

Március 20. A tenger melléki arcvonalon se-
rény repülőtevékenység és időközönként élénk
gyutúz volt. — A Lebassee-csatorna és a Scarpe
között élénk volt a harci tevékenység.

Március 21. Az Erdőskárpátokban Lucktól
nyugatra és a Stochod-mentén sikeres előtéri vál-
lalkozásaink voltak. — A Fleima-völgyi arcvonalon
a rendes tűzérési tevékenység folyt. Triesztre
ellenséges repülők bombákat dobtak. — A Somme
és az Oise két partján az ellenségnek megszállni
engedett területen gyalogsági és lovasági osztagok
több harcot vívtak, melyek az ellenség vesztesé-
gével végződtek.

Március 22. A három harctér egyikén sem
történt nevezetes esemény. — Nyugati harctéren
az eső és hóihar folytán csekély volt a harci te-
vékenység. Arras és Bertincourt között német biz-
tosító csapatok az ellenség néhány osztagát vissza-
vonulásra kényszerítették. A Maas jobbpartján két
francia előretörés megheiusult.

Március 23. A Beresina-mentén csapataink
az oroszok második vonaláig törtek elő és egy
tiszttel és 226 főnyi legénységgel, 2 revolverágyu-
val, 6 géppuskával és 14 aknavetővel tértek vissza.
— Olasz és délkeleti harcterről nincs jelenteni
való. — A nyugati harctéren Lens és Arras között
élénk tűzérési tűz után felderítő csapatok harcokat
vívtak. A Somme és Oise két oldalán elterülő föld-
sávon előretolt osztagok összehúzóedzései a németekre
nézve sikeresen folytak le. A Maas nyugati partján
az ellenség támadásait a németek feltartóztatták.
— A németek Mőwe segédcirkálója, amelynek
Dohna-Schlodien vágróf a parancsnoka, az Atlanti-
óceánon folytatott több havi utjáról visszatért az
egyik német hadikikötőbe. A hajó 22 gőzöst és 5
vitorlást kobzott el 123.100 bruttóregisztertonna
tartalommal, köztük 21 ellenséges gőzöst, amelyek
közül 8 fel volt legyőzve, 5 pedig az angol
admirális szolgáltatásban állott, továbbá 4 ellensé-
ges vitorlást.

Hirdetmény.

A Kisbirtokosok Országos Földhitel-
intézete ez évi rendes közgyűlését f. évi
április hó 15-én d. e. 11 órakor tartja meg
Budapesten, az intézet saját házában, V.,
Géza-utca 2. sz. alatt.

Napirend: 1. Az évi üzleteredményről
szóló igazgatósági és felügyelőbizottsági
jelentés tárgyalása. 2. A zárszámadások
felülvizsgálása és az évi mérleg megál-
lítása. 3. A tiszta jövedelemről való ren-
delkezés. 4. A kilépés, illetőleg elhalálozás
folytán megüresedett három igazgató-tag-
sági hely betöltése. 5. A felügyelőbizottság
tagjainak megválasztása és díjazásának meg-
állapítása. 6. Esetleges egyéb indítványok.

Az alapszabályok 27. §-a szerint az
adósok is tagjai lévén az intézetnek, magu-
kat a közgyűlésen az alapszabályok 28. §-a
értelmében törvényhatóságokként választott
meghalalmazottjaik által képviseltethetik s
zálogkölcsoeik együttes összegének min-
den 500.000 K-ja után egy-egy képviselőt
választhatnak, azonban kizárólag csak az
intézeti tagok köréből.

Felhivatnak ennél fogva Veszprém megye
területén lakó intézeti adósok, hogy ameny-
nyiben magukat a fent jelzett napon tar-
tandó rendes közgyűlésen képviseltetni óhajt-
ják, az általuk összesen felvett 1,216.600
koronányi záloglevélkölcson után két kép-
viselő megválasztása céljából dr. Kőszeghy
József ügyvéd veszprémi irodájában — káp-
talani alapítványi pénztár — f. március hó
31-én d. e. 11 órakor tartandó választó-
gyűlésen megjelenni s részvételi jogosult-
ságuk igazolására fizetési könyvüket maguk-
kal hozni sziveskedjenek.

Kisbirtokosok Országos
Földhitelintézete.

(Utánnyomás nem díjazatik.)

BUTOR,

zongora, szőnyeg és egyéb
berendezés megvételre ke-
restetik. Cim a kiadóban.

Anyakönyvi kivonat.

— 1917. március 7-től 1917. március 14-ig. —

Születés.

* Csomay Károly városi rendőr és Istenes Anna
fia István r. kath. — Doliha Tamás körhintás és
Polusa Magdolna fia József r. k. — Kövessi Miklós
fodrásziparos és Herceg Juliánna fia László József r.
kath. — Csomai Dező m. kir. honvéderőmester és
Szöllőssy Teréz fia Kálmán József r. kath. — Papp
Mária házicseléd leánya halva született.

Halálozás.

Tislerics J. Theodor sz. Ferenc-rendi áldozár
r. kath. 75 éves. — Bauer Róbert Károly r. kath. 10
hónapos. — Sárzó István r. kath. 12 hónapos. —
Vida Miklós kocsis r. kath. 60 éves. — Özv. Szekuli
Györgyné Tóth Mária napzámosnő r. kath. 88 éves.
— Hajlik János napzámos r. kath. 62 éves. — Benkő
Péter r. kath. 19 hónapos. — Orbán József r. kath.
4 hónapos.

Házasság.

Berényi György körjegyző r. kath. és Günther
Margit tanítónő r. kath.

Gazdasági előokra
kiválóan alkalmas
tishti tulajdon-lovak
jutányos áron eladók.

Bővebb felvilágosítással a
31. honvéd pótzászlóalj
GAZDASÁGI HIVATALA
: : : szolgál. : : :

Egy
veteményes kert
benne gyümölcsössel
bérbeadó.

Felvilágosítást ad
Szedlák Mihály
: tulajdonos : VESZPRÉM.
(Kopácsi-major)

Hölgyek figyelmébe!

Tisztelettel értesitem t.
hölgyrendelőimet, hogy
tekintve a szövethiányt,
budapesti nagy ismeretségem révén
sikerült mégis bevásárolnom s így

nálam kapható
a legfinomabb fekete és kék
gyapju szövet, finom selyem
bélés, naturlin vászon, gomb
és egyéb kellékek.

Megérkeztek
a tavaszi és nyári kosztüm, felöltő,
raglán selyem és bársony kosztüm
divatlapok

Tekintve az ünnepek közeledtét, mel-
tőztassanak becses rendelésüket minél
előbb elintézni. — Teljes tisztelettel:

PAÁL LAJOS női
szabó.
Divatterem Kossuth Lajos-u. 12. sz.
VESZPRÉM.

SZEMEREY J.
Veszprém.

Megvételre kerestetik

a VESZPRÉMMEGYEI TAKARÉKPÉNZTÁR által kibocsájtandó új részvények jegyzésére vonatkozó elővételi jog, továbbá néhány darab **VESZPRÉMI KÖTÖTT és SZÖVÖTT IPARÁRUGYÁRI és VESZPRÉMI SZIKVIZGYÁRI** részvény. — Ajánlatokat kér:

SÜLY LÁSZLÓ biztosítási- és
bankirodája
VESZPRÉM.

Bakos Kálmán

csemege-, fűszer-, bor- és gyarmatáru-
kereskedő, ásványviz nagy raktára

VESZPRÉM.

Telefon 55. Sörgöy Bakos kereskedő Veszprém.

Nagy választék

hazai és különleges
**Borokban, Pezsgők,
Likőrök, Cognac,
Puncs stb.**

Hentesáruk, Sajtok

Friss és Déligyümölcsök, Befőttek, Gyümölcsöz

Konzervek

Libamáj painok, Hus- és Halkonzervek

Száritott főzelékek

**Főzelékkonzervek
Teasütemények
Háztartási cikkek**

Vadlak

Vidéki rendelések azonnal el lesznek intézve

ROLAND FERENC

orgona- és harmoniumkészítő
VESZPRÉMBEN
Ostromlépcső-utca 5. sz.

Elvállal teljesen új orgonák építését a legegyszerűbből a legdiszesebb kivitelig – pneumatikai rendszer szerint. ORGONÁK átalakítását és hangolását juttatjuk árban számított, iskolák részére HARMONIUMOKAT jó erős kivitelben késznek. ZONGORÁK javítását és hangolását úgy helyben, mint vidéken a lehető legrövidebb idő alatt eszközöljük.

HIRDETÉSEK

felvétetnek a kiadóhivatalban.

Alapított 1894-ben

Villanyerőre berendezve

Egyházmegyei Könyvnyomda

Készít a legrövidebb idő alatt és raktáron tart

KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT

a legegyszerűbbtől a legfinomabb
hívittelig minden néven nevezendő

OMDAI MUNKÁKAT

ugymint: röpiratok, füzetek, köny-
vek, folyóiratok, árjegyzékek, körle-
velek, hirdetésmények, fahragaszok, évi
jelentések, mérlegek, kimutatások,
gyászlapok, rovatolt táblázatok, név-
jegyek, meghívók, eljegyzési és en-
ketési tudósítók, azamaki, címlekek,
stb. stb., jutányos áron szállításra.

**plébánia-hivatalok és iskolák részére
szükséges mindenféle**

HIVATALOS NYOMTÁTVÁNYT

melyek tetszés szerint fűve vagy beköve szállíthatnak. Hivatalos levélpapírok és borítékok, okmányborítékok mindenféle alakban és azinban. Egy és négyvonalas csinos vizsgalapok, tet-szénaszerinti mennyiségben. — Kaphatók a legjobb minőségű fehér íródal, ugyancsak fogalmazópapírok.

Postai megrendelések azonnal elintéztetnek

Telefon 61

Veszprém

Telefon 61